

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Марјановић, Драган, Ивана
Датум и место рођења	05.03.1989., Алексинац

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2008
Година завршетка	2012
Просечна оцена	9,97

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Звање	Мастер економиста
Година уписа	2012
Година завршетка	2013
Просечна оцена	10,00
Научна област	Математика и статистика у економији
Наслов завршног рада	Вишекритеријумски методи и модели одлучивања у јавним набавкама

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Рачуноводство
Година уписа	2013
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Вишекритеријумски приступ креирању композитних индекса пословне успешности банака у Републици Србији
Име и презиме ментора, звање	Јелена Ј. Станковић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-005/21-026, датум: 26.05.2021

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	313 (296 нумерисаних)
Број поглавља	4
Број слика (шема, графикона)	16
Број табела	28
Број прилога	2

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Marjanović I., Stanković, J., Popović Ž. (2018). Efficiency Estimation of Commercial Banks Based on Financial Performance: Input Oriented DEA CRS/VRS Models, <i>Ekonomске теме</i>, 56(2), 239-252, UDC 347.734: 519.85</p> <p><i>Анализа обавијања података (ДЕА) је техника математичког програмирања која омогућава идентификовање неефикасних банака узимајући у обзир обим услуга и ресурса који се користе за пружање банкарских услуга. Резултати ДЕА анализе могу пружити информације менаџменту банке, које могу додати информације добијене коришћењем традиционалних техника финансијске анализе. Процена ефикасности банака у Републици Србији је од посебног значаја због интензивне конкуренције и спроведених банкарских реформи. Резултати анализе ефикасности пословања српских банака у периоду 2014-2016. године указују на то да је скоро две трећине банака пословало неефикасно у посматраном периоду, док су као главни узроци неефикасности идентификовани неефикасно управљање или невољни услови.</i></p>	M51
2	<p>Veselinović, I. (2015). Multi-criteria methods and models for decision making in public procurement. <i>Facta Universitatis, Series: Economics and Organization</i>, 11(3), 261-279. UDC 658.71, ISSN 0354-4699</p> <p><i>Избор најбоље добављача у процесу јавних набавки је типичан пример вишекритеријумског проблема одлучивања. Сврха овог рада је да представи могуће примене одређивању пондера како би се олакшало доношење одлука у процесу јавних набавки. С обзиром на чињеницу да тежине критеријума могу утицати на коначно рангирање алтернатива, веома је важно применити процес додељивања пондера са озбиљношћу и одговорношћу. Адекватно процењене тежине смањују могућност злоупотреба и превара у систему јавних набавки.</i></p>	M51
3	<p>Поповић Ж., Станковић Ј., Веселиновић И. (2015). Утицај субјективних преференција доносиоца одлуке у вишекритеријумском моделу јавних набавки, <i>Теме – часопис за друштвене науке</i>, Вол. XXXIX, Бр. 2, стр. 307-326, UDK 334.752 338:336.13(497.11+4-672EU), Print ISSN: 0353-7919, Online ISSN: 1820-7804</p> <p><i>Рада анализира чињеницу да се већина савремених организација приликом избора најповољније понуде ослања се на субјективну процену доносиоца одлуке. Међутим, појединци имају ограничену способност резонувања у условима када постоје више различитих алтернатива које се валоризују уз помоћ више различитих критеријума. Тада помоћ могу пружити методи вишекритеријумске анализе. Коришћење метода вишекритеријумске анализе приликом оцене јавних набавки може у многоме олакшати процес доношења одлука и смањити злоупотребе у систему јавних набавки што је нарочито битно имајући у виду да злоупотребе у овом систему доводе до неефикасне алокације јавних средстава.</i></p>	M24
4	<p>Stanković J.J., Janković-Milić V., Marjanović I., Janjić J. (2021). An Integrated Approach of PCA and PROMETHEE in Spatial Assessment of Circular Economy Indicators, <i>Waste Management</i>, Volume 128, Pages 154-166, IF(2021)=8,816</p> <p><i>Да би се обезбедила одрживост животне средине, неопходно је смањење и проширење обновљивих ресурса, проналажење адекватних замена за необновљиве ресурсе и смањење стварања отпада и загађења. Концепт циркуларне економије један је од могућих и добрих одговора за побољшање одрживости система, јер посебан акценат ставља на смањење, поновно коришћење и рециклажу његових елемената. У раду је даћа компаративна анализа развоја циркуларне економије у земљама Европске уније на основу скупа података који обухвата 11 индикатора. Анализа је извршена интегрисаним приступом Анализа главних компоненти и PROMETHEE са циљем креирања композиционог индекса као мере развоја циркуларне економије на националном нивоу.</i></p>	M21
5	<p>Stanković J.J., Marjanović I., Drezgić S., Popović Ž. (2021). Digital Competitiveness of European Countries: Multiple-Criteria Approach. <i>Journal of Competitiveness</i>. 13(2), 117, IF(2021)=3,850</p> <p><i>Рада има за циљ да предложи методологију за мерење дигиталне конкурентности коришћењем композиционог индекса приступа који укључује низ различитих индикатора. Да би се проценила дигитална конкурентност европских земаља, примењена је вишекритеријумска анализа у двостепеној процедури која примењује CRITIC и TOPSIS као методе пондерисања и агрегације. Узорак обухвата тридесет европских земаља, а истраживање је засновано на ширини индикатора. Поред тога, приказано је и рангирање земаља узорка према дигиталној конкурентности. Коначно, спроведена је класификациона анализа како би се испитали односи између дигиталне конкурентности и неколико економских перформанси као што су БДП, продуктивност рада и стопе запослености.</i></p>	M21
6	<p>Stanković J. J., Marjanović I., Papathanasiou J. & Drezgić S. (2021). Social, Economic and Environmental Sustainability of Port Regions: MCDM Approach in Composite Index Creation.</p>	M22

	<p><i>Journal of Marine Science and Engineering, special issue Maritime Transport and Its Impact on Regional Economic Development, 9(1), 74, IF (2021) = 2,744</i></p> <p><i>Rad ima za cilj kreiranje kompozitnih indeksa kao relevantnih, naučno zasnovanih alata koji se koriste za uvođenje i praćenje različitih aspekata održivosti u 37 regiona morskih luka u sedam zemalja na evropskoj strani Mediterana, koji pokrivaju petogodišnji period od 2014. do 2018. godine. Model obuhvata godišnje podatke koji pokrivaju ekonomske, socijalne i ekološke dimenzije održivosti. Da bi se kreirali kompozitni indeksi, korišten je metodološki okvir baziran na višekriterijumskoj analizi koji uključuje pristup eniroiije u seimntu iondera, i PROMETHEE metod kao metod aipreacije.</i></p>	
7	<p>Marjanović I., Marković M. (2019). Determinants of currency crises in the Republic of Serbia. <i>Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci</i>, 37 (1), 191-212. IF(2017)=0.455</p> <p><i>Rad ističe važnost adekvatne analize i saradnje izbijanja valutnih kriza, koje je postalo izuzetno važno za kreatore ekonomskih politika u mnogim zemljama, posebno nakon nedavne svetske finansijske krize, koja je imala značaj uticaja i procene performansi sistema ranoj uvođenju koji mogu pružiti kvantitativnu procenu verovatnoće pojave krize u kratkom roku. Koristeći ekonomski analizu, ovaj rad ističe određene valutne krize u periodu od januara 2007. do maja 2018. godine i na osnovu toga daje preporuke za kreatore ekonomskih politika radi smanjenja verovatnoće pojave krize.</i></p>	M23

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА
--	----

Кандидаткиња Ивана Марјановић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада – докторске дисертације, Економског факултета у Нишу, кандидаткиња је извршила све предиспитне и испитне обавезе на докторским академским студијама, презентовала резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације на два докторантска колоквијума и пријавила тему докторске дисертације за коју је добила сагласност од стране Економског факултета у Нишу и Универзитета у Нишу (Одлука НСВ број 8/18-01-005/21-026, 26.05.2021. године). Кандидаткиња је у складу са Правилником о поступку давања сагласности на одлуку о усвајању теме докторске дисертације и на одлуку о усвајању извештаја о урађеној докторској дисертацији Факултету предала Захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Комисија је утврдила да кандидаткиња испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (*до 500 речи*)

Истраживање у оквиру докторске дисертације, поред увода и закључка, подељено је на четири међусобно повезана дела који логички произилазе један из другог.

Прво поглавље под називом *Теоријско-методолошки оквир креирања композитних индекса* посвећено је дефинисању теоријског оквира за креирање композитних индекса са освртом на селекцију података и обраду недостајућих података, као и на методе за нормализацију, пондерисање и агрегацију. Друго поглавље под називом *Примена метода виšekriterijumske анализе за креирање композитних индекса* даје преглед концепта виšekriterijumског одлучивања, приказује поступак креирања виšekriterijumског модела, одређивања тежинских коефицијената, врсте виšekriterijumских метода, као и преглед примене метода виšekriterijumске анализе за креирање композитних индекса. Када је реч о одређивању тежинских коефицијената у виšekriterijumском моделу, постоје два приступа. Први је субјективни приступ који инкорпорира интуицију, субјективни систем вредности и знања доносиоца одлуке, што истовремено представља и недостатак овог приступа, јер тежински коефицијенти зависе од субјективне процене и перцепције доносиоца одлука. Други приступ је објективни, којим се одређивање тежинских коефицијената критеријума у виšekriterijumском моделу врши на основу података из матрице одлучивања, чиме се елиминише субјективност доносиоца одлука, и врши се тежинско одређење применом математичких и статистичких метода, на основу информација из самог модела. Имајући у виду могућност и предности примене виšekriterijumских техника у различитим областима, развијен је велики број метода виšekriterijumског одлучивања које се могу поделити у две категорије. Прву категорију чине компензаторни виšekriterijumски методи чија је основна карактеристика компензација критеријума, односно, надомештање неповољних вредности код једног критеријума повољним вредностима другог критеријума, не узимајући у обзир значај критеријума. Другу категорију чине некомпензаторни методи код којих није могућа компензација између критеријума, и који као такви показују предности приликом креирања композитних индекса. У трећем поглављу под називом *Концептуални оквир за мерење пословних перформанси банака* објашњен је значај адекватног мерења и праћења пословних перформанси, еволуција концепта управљања перформансама банака, и дат је приказ рачуноводствених и математичко-статистичких техника мерења пословне успешности банака. Поред тога, у овом делу било је речи и о мерењу пословне успешности банака у Републици

Србији. Конкретно, представљене су основне карактеристике и развој банкарског сектора, и дат је преглед одређених перформанси банкарског сектора у Републици Србији. Четврто поглавље *Креирање композиционог индекса и одређивање детерминанти пословне успешности банака у Републици Србији* представља главни истраживачки део дисертације где су најпре представљени индикатори и формиран вишекритеријумски модел, одређени тежински коефицијенти, и потом извршено израчунавање композитног индекса пословне успешности применом *PROMETHEE* метода. У другом делу, фокус анализе јесте на утврђивању основних детерминанти пословне успешности, применом регресионе анализе на кварталним панел подацима за период од 2005. до 2020. године.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*го 200 речи*)

Основни циљ спроведеног научног истраживања у оквиру докторске дисертације јесте утврђивање успешности пословања банака у Републици Србији креирањем композитних индекса пословне успешности на основу јавно доступних података из кварталних финансијских извештаја банака. Креирање композитних индекса извршено је применом метода вишекритеријумске анализе за период од 2005. до 2020. године, како би се истражила пословна динамика сваке од банака, и како би се извршила идентификација банака које имају повољан тренд кретања пословне успешности. Поред тога, разрадом основног циља дошло се до посебног циља истраживања усмереног ка утврђивању основних детерминанти пословне успешности банака у посматраном периоду.

Анализа упућује на закључак да постоји значајна варијабилност у успешности пословања банака у Републици Србији, при чему су утврђени фактори који утичу на идентификовану варијабилност. Препоруке и закључци кандидаткиње указали су да су остварени формулисани циљеви и постигнути очекивани резултати докторске дисертације.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (*го 200 речи*)

Научни допринос дисертације огледа се у: (а) детаљном прегледу литературе везане за креирање композитних индекса; (б) детаљном прегледу литературе везане за начине одређивања тежинских коефицијената приликом креирања композитних индекса; (в) детаљном прегледу литературе везане за начине агрегирања приликом креирања композитних индекса; (г) унапређењу постојеће методологије за евалуацију пословне успешности банака путем предлагања новог теоријско-методолошког оквира за креирање композитних индекса; (д) идентификовању кључних фактора пословне успешности банака у Републици Србији током периода од 2005. до 2020. године

Оцена самосталности научног рада кандидата (*го 100 речи*)

Комисија оцењује да је кандидаткиња Ивана Марјановић у свим фазама израде докторске дисертације показала истраживачку зрелост и самосталност у научном раду. Уз уважавање сугестија чланова Комисије кандидаткиња је дефинисала предмет и циљеве истраживања и у складу са тим дефинисала структуру докторске дисертације. На основу анализе релевантне литературе дата је теоријска основа предмета истраживања. Реализовано емпиријско истраживање утемељено на таквој основи омогућило је да се тестирају дефинисане хипотезе и анализирају добијени резултати. Резултати теоријске и емпиријске анализе у докторској дисертацији су показали да је кандидаткиња дала закључке и препоруке који су од значаја за теорију и пословну праксу.

ЗАКЉУЧАК (*го 100 речи*)

Комисија констатује да су резултати истраживања, научни допринос и самосталност научног рада кандидаткиње Иване Марјановић задовољавајући и сагласни са одредбама Закона, Статута Универзитета у Нишу и Статута Економског факултета у Нишу којима су прецизно дефинисани услови за позитивну оцену докторске дисертације. Сходно томе, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Иване Марјановић под називом „*Вишекритеријумски индекс креирања композиционог индекса пословне успешности банака у Републици Србији*“ и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије	8/18-01-007/22-029		
Датум именовања Комисије	07.11.2022.		
Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис	
1.	Др Срђан Маринковић, редовни професор		
	Економске науке		председник
	(Научна област)		Универзитет у Нишу, Економски факултет (Установа у којој је запослен)
2.	Др Јелена Ј. Станковић, редовни професор		
	Економске науке		ментор, члан
	(Научна област)		Универзитет у Нишу, Економски факултет (Установа у којој је запослен)
3.	Др Предраг Мимовић, редовни професор		
	Економске науке		члан
	(Научна област)		Универзитет у Крагујевцу, Економски факултет (Установа у којој је запослен)

4.	Др Зоран Поповић, ванредни професор	члан	
	Економске науке (Научна област)	Универзитет у Београду, Економски факултет (Установа у којој је запослен)	
5.	Ph.D. Jason Parathanasiou, редовни професор	члан	
	Операциона истраживања, Системи за подршку одлучивању (Научна област)	Универзитет Македонија, Солун, Грчка, Одсек за пословну администрацију (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

.....